

Enkla åtgärder för att SE ÖVER DITT VÄRMESYSTEM

Dags att investera i ny värmepump? Innan du bestämmer dig för vilken typ av värmepump, modell och kapacitet är det bra att titta på förutsättningarna i just din fastighet. Det kan vara avgörande för ditt inomhusklimat och insatsen på din investering.

Miljömässigt ger värmepumpen oss möjlighet att klara av uppvärmningsbehovet mer effektivt i jämförelse med till exempel direktverkande el då hushållet minskar sin elanvändning avsevärt.

ATT TÄNKA PÅ NÄR DU SKA INSTALLERA EN VÄRMEPUMP

När du vill byta till en ny värmepump så är det viktigt att ta hänsyn till pumpens årsvärmefaktor och SCOP-värdet som är ett mått på hur effektiv pumpen är. I detta fall är det viktigt att värmepumpsleverantören presenterar den verkningsgrad som är aktuell för den årsmedeltemperatur där huset ligger. Det vanligaste är att tillverkaren ger en värmefaktor på pumpen vid en bestämd utomhustemperatur och vid en bestämd framledningstemperatur i elementssystemet under optimala förutsättningar. Det är dock inte ett tillräckligt bra mått att utgå ifrån eftersom temperaturen inomhus och utomhus varierar. Du kan också fråga om årsmedelvärmefaktor som är ett mått på hur effektiv värmepumpen är över hela året.

OBS

Vid val av värmepump – kolla dess värmefaktor utslaget på ett årsmedel baserat på medeltemperaturen på den plats huset ligger.

STYRNING AV VÄRMESYSTEM

Ett viktigt steg vid dimensioneringen av värmepumpen är att koppla husets värmesystem och värmepumpen till varandra. Med temperaturgivare får värmepumpen signaler på temperaturen utomhus, inomhus eller både och. Förhållandet mellan önskad rumstemperatur vid inomhusgivaren, aktuell lufttemperatur utomhus och framledningstemperatur på element kan beskrivas med en värmekurva som är unik för varje enskild villa. Värmepumpen ska ställas in så att den avger en optimal värmemängd till huset i förhållande till utomhustemperaturen, men att den även tar hänsyn till värme som alstras inomhus. Denna typ av styr-och reglersystem måste anpassas och justeras efter husets egenskaper. Kontakta därför en installatör för att få hjälp med grundinställning och injusteringen av värmekurvan då det krävs specifik kompetens inom området.

SAKER ATT KOLLA UPP INNAN INSTALLATION

Det finns några saker som kan vara bra att tänka på innan du beslutar dig för att installera eller byta ut din värmepump.

- Kontakta din lokala energi- och klimatrådgivare, de har god kunskap, är objektiva och erbjuder kostnadsfritt stöd kring vad som är viktigt att tänka på inför installation av värmepump i just din situation.
- Sänk husets uppvärmningsbehov. Med bättre isolerade fönster, dörrar och vind kan husets uppvärmningsbehov minska. Kan det göras innan installation av en värmepump så kan du eventuellt klara dig med en mindre pump.
- Vid styrning av temperatur så är en inomhustemperaturgivare att föredra före en utetemperaturgivare. Placeringen av givaren är viktig. Om ni har en utetemperaturgivare, är den rätt placerad? (fri från solinstrålning ej påverkad av mark). Är inomhustemperaturgivare rätt placerad? (fri från solinstrålning genom fönster, placerad centralt i huset, ej påverkad av interna värmekällor).
- Jämför värmepumpars årstemperaturverkningsgrad (SCOP-värde) utifrån medeltemperaturen på din ort för att jämföra effektiviteten. För mer information kring dimensionering av värmepump finns framtagna checklistor av svenska kyl- och värmepumpsföreningen.
- Kontakta din kommun angående eventuell anmälan/tillstånd som kan behövas, det gäller främst jord- och bergvärme. Tänk på buller som kan störa grannar när du installerar luftvärmepump.
- Genom att köpa el märkt med bra miljöval säkerställer du att elen till din värmepump produceras på ett så hållbart sätt som möjligt. Läs mer på bramiljoval.se/omraden/elenergi/.
- Välj rätt installatör. Minst lika viktigt som att ha en effektiv värmepump är att ha en bra installation. Vi rekommenderar att du tar in minst tre offerter från olika företag för att avgöra vem du får förtroende för. Fråga efter referenser. Svenska kyl & värmepumpsföreningen har certifierade installatörer.

Vid byte av värmepump

- Kontrollera först befintligt system så det är rätt inställt och optimerat för ditt hus innan du bestämmer dig för att byta värmepump.
 - Vilken inomhustemperatur är pumpen inställd på att hålla?
 - Se över trycket i systemet (installatören har ofta markeringar som visar vilket tryck som ska råda. Är det för lågt kan systemet behövas fyllas på. Kontakta leverantören om du inte vet hur man gör.
 - Info från pump (direkt på pumpens display eller via app.) Kontrollera följande siffror/områden
 - i. Fel-logg, finns det några felmeddelanden listade här?
 - ii. När rengjordes filter senast?
 - iii. Är ev. mjukvaruprogram uppdaterat? Vet du var du hittar det?
- Vilken inomhustemperatur ni vill ha påverkar elåtgången. Varje grads sänkning motsvarar ungefär 5 %. En sänkning gör extra nytta vid kallt väder då pumpen får gå extra hårt. Samtidigt är det då oftare elbrist vilket gör elen dyrare och orsakar mer utsläpp.

Vid nyinstallation av värmepump

- Värmepumpar arbetar med så kallat lågtemperatursystem. Det betyder att värmen som går ut till husets element är upp till 55 grader. (som jämförelse kan nämnas att en värmepanna eller fjärrvärme kan ge upp till 80 grader, ett så kallat högtemperatursystem). Oftast utgör en konvertering till

lågtemperatursystem inget problem, men om dina element är små kan de i vissa fall behöva ersättas med större eller ytterligare element behöva läggas till.

- Om huset har självdragsventilation och du tidigare har haft en värmepanna som stått i källaren så har denna bidragit till ventilationen genom sin "skorstenseffekt". Var beredd på att ventilationen kan försämrats något vid installation av värmepump.
- Har du tidigare haft värmepanna i källaren så har spillvärmen från denna hjälpt till att hålla källaren varm och torr. Vid konvertering till värmepump så försvinner denna spillvärme. Ibland kan man då behöva installera ett extra element och/eller hålla koll på fuktnivåerna i källaren med en fuktmätare.

UPPGIFTER ATT HA MED NÄR DU TAR IN PRISUPPGIFTER

Faktorer som påverkar valet av värmepump och värmekälla är bland annat hustyp, husets energibehov, belägenhet och värmesystem. Grunden till ett lyckat arbete är att installatören får korrekt information om husets verkliga uppvärmningsbehov.

Följande uppgifter är bra att ha med när du kontaktar installatörer för prisuppgifter eller offertförfrågningar vid byte eller installation av värmepump.

- Husets storlek i kvadratmeter (totalt uppvärmd yta)
- Uppvärmningsbehov (energistatistik över ett antal år är nödvändiga)
- Husets byggår (ev. energieffektiviserande åtgärder, underhållsåtgärder som gjorts)
- Geografisk placering
- Ventilationsbehov och ventilationssystem
- Tomtyta, markförhållanden och belägenhet
- De boendes antal och ålder (till exempel kan äldre vilja ha varmare inomhus)

ROT-AVDRAG

Vid nyinstallation och utbyte av värmepumpar är det möjligt att utnyttja ROT-avdraget. ROT-avdraget är en preliminär skattereduktion. Halva arbetskostnaden, upp till 50 000 kronor per person och år är möjligt att dra av. Det innebär att två personer som tillsammans äger ett hus kan slå ihop sina rotavdrag och således dra av upp till 100 000 kr av arbetskostnaden för ett renoveringsprojekt. Om du ska kunna utnyttja ROT-avdraget ska installatören göra avdraget direkt på sin faktura.

SÖKA TILLSTÅND HOS KOMMUNEN

För att få installera en värmepump som utvinnet värme ur berg, mark, sjö eller grundvatten krävs tillstånd från kommunen. Det är du som villaägare som ansvarar för att få tillståndet innan arbetet påbörjas. Installation av luft-luftvärmepump kan till exempel kräva bygglov eller bygganmälan eftersom det är en förändring i byggnadens fasad. Ta alltid kontakt med din kommun i god tid innan arbetet ska påbörjas för att få reda på vad som gäller för just ditt hus. Fråga även din lokala energi- och klimatrådgivare som har bra koll på gällande lagar och krav.

KONTAKTA DIN KOMMUNALA RÅDGIVARE

För att få hjälp med vad som passar bäst för ditt hus, kontakta din kommunala energi- och klimatrådgivare.

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen är en kostnadsfri och kommersiellt oberoende tjänst som riktar sig till hushåll, små och medelstora företag, bostadsrättsföreningar och organisationer. En energi- och klimatrådgivare kan hjälpa dig att få en överblick över olika alternativ och känner till de lokala förhållandena där du bor. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen finansieras med bidrag från Energimyndigheten.

Hitta kontaktuppgifter till din kommuns rådgivare på energimyndigheten.se/ekr.

Detta faktablad är framtaget 2022 inom projektet Resurseffektiv bebyggelse, ett insatsprojekt för Sveriges kommunala energi- och klimatrådgivare. Projektet drivs av Energikontoret Väst och Örebro och finansieras av Energimyndigheten.